

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MIKE DAVIS

çeviren utku özmakas

EDEBİ ŞEYLER

SİYASİ ŞEYLER

Edebi Şeyler 044 & Siyasi Şeyler 01

Gerçekçi Ol, İmkânsız İste / Mike Davis **Yayın Yönetmeni:** Ali Özgür Özkarcı

Birinci Baskı: Şubat 2018 **Çeviri:** Utku Özmağas **Editör:** Zafer Zorlu

Kapak Tasarımı: Koray Işıldak **Sayfa Tasarımı:** Selin Kalkan **ISBN**

978-605-2325-17-9 **Baskı:** Çınar Matbaacılık Maltepe Mah. Davutpaşa

Cad. Güven Sanayi Çarşısı C Blok No: 274-275 Topkapı/İstanbul **Mat-**

baa Sertifika No: 36305 ©Edebi Şeyler 2018 **Sertifika No:** 22775

©Mike Davis **Kitabın Orijinal İsmi:** *Be Realistic: Demand the Impossible*

Edebi Şeyler Ajans ve Yayıncılık: Arap Cami Mah. Yemeniciler Sok. No:

50 Ömer Han K: 4 D: 4-5 Karaköy / İstanbul **Tel:** (0212) 238 62 02 **E-pos-**

ta: edebiseyler@gmail.com / siyasiseyler@gmail.com **Web:** edebiseyler.com

Mike Davis

GERÇEKÇİ OL, İMKÂNSIZI İSTE

İngilizceden çeviren
Utku Özmakas

SİYASİ ŞEYLER

Mike Davis, 1946 doğan Amerikalı yazar, tarihçi ve aktivist. Demokratik Toplum Yanlısı Öğrenciler derneğiyle başlayan aktivizmi bugün de sürmektedir. Kaliforniya Üniversitesi'nde çalışan Davis, aynı zamanda *New Left Review* dergisinin editörlerinden biridir. Üçü roman olmak üzere yirmiden fazla kitabı vardır. Üretkenliğini yalnızca akademik kitap ve dergilerle sınırlamamış olan yazar, pek çok günlük ve haftalık yayında gündelik siyaset üzerine kalem oynatmaya devam etmektedir. Yazarın *Kuş Gribi: Kapımızdaki Canavar* (Agora, 2007), *Gecekondu Gezegeni* (Metis, 2007) ve *Üzerinde Güneş Batmayan Katliam* (Yordam, 2012) adlı kitapları Türkçede yayımlanmıştır.

Utku Özmakas, 1986, Bergama doğumlu. Uşak Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde araştırma görevlisi doktor olarak çalışıyor. *Şiirimizde Milenyum Kuşağı* (Pan, 2008) ve *Şiir İçin Paralaks* (160. Kilometre, 2013) isimli iki kitabı var. Yazarları arasında Frantz Fanon, Terry Eagleton, Thomas Lemke, Jacques Rancière, Stuart Hall ve Simon Critchley gibi düşünürlerin de bulunduğu on beşten fazla kitabı çevirdi.

İçindekiler

Sakızlar Bitti	7
Çarpışma Kulübü	14
Şoför Mahallindeki Protesto	23
Obama Büyük Kanyon'u Görebilecek mi?	28
Devrimden Saha Notları	42
On Emir	53
Sonuç: Henüz Doğmamış Olanın Devrimisiniz	60

SAKIZLAR BİTTİ

Wall Street'i İşgal Et hareketini ve bu hareketin küçük büyük demeden pek çok şehirde vahşi çiçekler gibi bir anda açabileceğini kim tahmin edebilirdi ki?

John Carpenter etmişti. Gece yarısı korku kuşağının (*Halloween, The Thing*, vd.) üstadı neredeyse çeyrek yüzyıl önce (1988), *They Live* isimli bir filmi yazıp yönetmişti. Filmde, Reagan Dönemi korkunç bir uzaylı istilası olarak resmediyordu. Bu film, kariyerinin en alt üst edici *tour de force*'u¹ konumunu korumaya devam ediyor.

Filmin başında Bunker Hill'deki şirket gökdelenlerinin o meşum ayna kaplı camlarından Hollywood Yolu'na yansıyan üçüncü dünyadaki muazzam gecekondu görüntülerini kim unutabilir ki? Veyahut da, milyoner bankacıların ve şeytani medya önderlerinin, mahvolmuş bir tepeye kurulmuş çadırlarda yaşayan ve gündelik işler için yalvarıp yakaran Amerikan işçi sınıfının nasıl haşatını çıkardığını Carpenter'ın resmedişini?

¹ Güç, yetenek gösterisi; sanatçının bütün maharetini göstermesi. -ç.n.

Hiç kimsenin ne evi ne de umudunun olması bakımından kurulan bu negatif eşitliğin penceresinden bakınca ve (Roddy Piper tarafından canlandırılan) esrarengiz Nada'nın bulunduğu sihirli güneş gözlükleri sayesinde, proletarya sonunda bütün ırkları kapsayan bir birlikteliğe kavuşur, kapitalizmin çaktırmadan tezgâhladığı tuzakların farkına varır ve sonunda tepesinin taşı atar. Hem de fena halde!

Evet, biliyorum, biraz acele ediyorum. Dünyayı İşgal Et hareketi, halen sihirli gözlüklerini (programını, taleplerini, stratejisini vd.) arıyor ve öfkesi henüz Gandhici cılız bir ateş seviyesinde seyrediyor.

Gelgelelim, Carpenter'ın öngördüğü üzere, bardağın taşmasına sebep olacak kadar çok Amerikalı evinden ve/veya işinden oldu (veyahut muhtemelen on milyonlarca kişi büyük acılar çekti). Artık yeni ve devasa bir varlık, Goldman Sachs'a direnmeye başlıyor. Dahası, Çay Partisi'nin aksine, arkasında iplerini elinde tutan birileri de yok.

Süregiden ayaklanmanın en önemli yanlarından biri, basit bir şekilde sokakların işgal edilmesi ve evsizlerle varoluşsal bir özdeşleşme yaratılmasıdır.

Dürüst olmak gerekirse benim kuşağım sivil haklar hareketinin tedrisatından geçti. Bu nedenle ilk aklımıza gelen de binalara dalıp oturma eylemi yapmak, sonra da polisin bizi sürükleyerek kapı dışarı etmesini ve kapıdan çıkar çıkmaz da sopalamasını beklemek olurdu. (Bugünlerdeyse polisler biber gazını ve sakinleştirici teknikleri² tercih ediyor.)

² Cop, elektroşok aleti, gaz bombası ya da biber gazı gibi araçlar kullanarak kişileri kontrol altına almaya yarayan teknik ve uygulamaların genel adı. -ç.n.

1965'te henüz on sekiz yaşındaydım ve Demokratik Toplum Yanlısı Öğrenciler hareketinin üyesi olarak –barışçıl göstericilerin katledilmesinden sonra Güney Afrika hükümetine finansman sağlayarak yaşanan ırk ayrımcılığında [apartheid] kilit bir rol oynayan– Chase Manhattan Bankası'nda bir oturma eylemi planlamıştım. O neslin Wall Street'te gerçekleştirdiği ilk protestoydu. New York polisi eyleme katılan kırk bir kişiyi yaka paça dışarı atmıştı.

Bugün bile gökdelenlerde oturma eylemi yapmanın müthiş bir fikir olduğunu düşünüyorum; ancak bu, aslında mücadelenin daha sonraki bir aşamasıydı. Şu an için Wall Street'i İşgal Et hareketinin dehası, dünyadaki en pahalı arazilerden bazılarının geçici olarak özgürleştirilmesinde ve özelleştirilmiş bir meydanı herkesin etrafında toplandığı bir kamusal alan ve protestolar için bir katalizör haline getirmesinde yatıyor.

Kırk sekiz yıl önce kalkıştığımız oturma eylemi bir gerilla baskınıydı; bugün yaşanansa cücelerin Wall Street'i kuşatmasıdır. Ayrıca, yüzyılımızda sözüm ona arkaik kalmış yüz yüze iletişimin, diyalojik örgütlenmenin zaferidir. Sosyal medya elbette önemli; ama kolları henüz her yere uzanmıyor. Aktivist bir kendi kendine örgütlenme –özgür bir tartışmadan doğan politik iradenin kristalleşmesi– halen fiili bir kentsel forumun en iyi hali olma konumunu sürdürüyor.

Başka bir şekilde söylersek, internetteki sohbetlerimizin çoğu tereciye tere satmaktan ileri gitmiyor; hatta MoveOn.com gibi devasa siteler bile çoktan taraf değiştirmiş olanlara ya da en azından muhtemel izlerkitlesine hitap eden yayınlar yapıyor.

İşgaller, en başta ilerici Demokratların saflarına katılmış olup da hakir görülenleri, yabancılaştırılanları bir paratoner misali kendisine çekti; ancak bunun yanı sıra noksanlığı hissedilen bir ortak zemin (örneğin, dilenecek hale gelmiş genç kolej mezunlarıyla risk altındaki orta yaşlarındaki öğretmenlerin görüş alışverişinde bulunmasını) sağlayarak söz konusu insanlar arasındaki yaş engelini de ortadan kaldırdı.

Daha radikal bir noktadan bakılırsa, işgal edilen yerlerde kurulan kamplar, Nixon döneminden bu yana uygulanan New Deal ittifakının yol açtığı fikir ayrılıklarının yumuşaması için simgesel bir bölge haline geldi. Jon Wiener'in The Nation'da yer alan blogunda ustalıkla söylediği gibi, "baretiler ve hippiler sonunda bir araya geldi."

Doğru. AFL-CIO'nun³ başkanı -1989'da maden emekçilerini Pittston Maden Şirketi'ne karşı girdikleri zorlu ama son kertede başarılı grev esnasında Wall Street'e getiren- Richard Trumka'nın, geniş omuzlu kadın ve erkekleri, tam da New York Polis Departmanı'nın saldırması beklenirken, Zucotti Park'a "nöbet tutmaya" çağırması karşısında kim yerinde oturabilirdi ki?

Benim gibi eski radikaller, her yeni doğan bebeği Mesih ilan etmeye, her çocukta Mesihlik alameti bulmaya pek düşkündür. Bugün, annemle babamın neslinden (Büyük Buharan'ın göçmenleri ve o esnada greve katılan) sıradan insanları önemli ölçüde tanımlayan o özelliğin yeniden doğuşuna şahit oluyoruz: Sirtını tehlikeli şekilde eşitlikçi bir etiğe yaslamış olan kapsamlı, kendiliğinden bir rikkat ve dayanışma.

³ Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu -ç.n.

Durun ve ailenizle otostop çekin. Aileniz kirayı ödeyemediğinde bile grev hattını terk etmeyin. Son sigaranızı tanımadığınız biriyle paylaşın. Çocuklarınız için süt çalın ve yarısını da yan komşunuzun çocuklarına verin (bu, annemin 1936'da defalarca yaptığı bir şeymiş). Haysiyetinden başka her şeyini kaybetmiş sessiz ve derinlikli insanları can kulağıyla dinleyin. "Biz"in cömertliğini büyötmeye adayın kendinizi.

Şunu söylemek istiyorum: Yaş, toplumsal sınıf ve ırk gibi hususlarda çoğu zaman aralarında ciddi farklılıklar olsa da işgalleri savunmak için canhıraş çabalayan bu insanların üzerimde çok ciddi bir etkisi var. Aynı şekilde, tıpkı evsiz kardeşleri gibi dondurucu sokaklarda yaklaşan kışa göğüs germeye hazır olan sıkı çocuklara da bayılıyorum.

Ne var ki, strateji meselesine geri döndüğümüzde düşünüp taşınıp atmamız gereken (Leninci anlamda) sonraki adım nedir? Bu vahşi çiçeklerin bir düzen tutturması, bir program çerçevesinde talepte bulunması ve böylelikle 2012 seçimlerinin açık arttırmasında kendileri için verilecek teklifi yükseltmek adına atması gereken adım nedir? Obama ve Demokratlar şüphesiz –belki de çaresiz bir biçimde– onların enerjisine ve sahilliğine ihtiyaç duyacaktır.

Gelgelelim, işgalcilerin kendilerini ya da olağanüstü kendiliğinden örgütlenme sürecini satışa çıkaracağına pek ihtimal vermemek lazım. Kişisel olarak anarşist bir pozisyona ve bunun açıkça işaret ettiği adımları izlemeye eğilimliyim.

İlk olarak, yüzde 99'un acılarını gözler önüne serin. Wall Street'i mahkemeye çıkarın. Harrisburg, Loredó, Riverside, Camden, Flint, Gallup ve Holly Springs'i New York'un merkezine getirin. Bu yırtıcıları, kurbanlarıyla yüzleştirin. Bu eko-

nomik toplu katliamın müsebbiplerini halk mahkemesinde yargılayın.

İkincisi, kamusal alanı demokratikleştirmeye ve üretken bir biçimde işgal etmeye (mesela, müşterekleri geri talep etmeye) devam edin. Eski bir Bronx tarihçisi olmasının yanı sıra bir aktivist de olan Mark Naison, New York'un terk edilmiş ve harabeye dönmüş yerlerini evsizler ve işsizler için bir yaşam alanına (bahçelere, kamp bölgelerine, oyun alanlarına) dönüştürecek cesur bir plan önermişti. Ülkenin dört bir yanında İşgal Et hareketine katılan protestocular, evsiz olmanın ve bir çadırın altında ya da parkta uyumaya müsaade edilmemesinin ne manaya geldiğini artık biliyor. Kilitleri kırmak ve acil insani ihtiyaçlarla kullanılmayan alanları birbirinden ayıran çitleri yıkmak için alın size bir sebep!

Üçüncüsü, gözünüzü gerçek ödüle dakin. Asıl mesele, zenginler üzerindeki vergileri arttırmak ya da bankalara yönelik daha iyi yönetmelikler oluşturmak değil. Mesele, ekonomik demokrasiyi sağlamak: Sıradan insanların toplumsal yatırımlar, faiz oranları, sermaye akışları, iş yaratılması ve küresel ısınma gibi büyük konularda karar verebilme hakkının olması. Eğer bu, ekonomik iktidarla ilgili bir tartışma değilse bizim için yok hükmündedir.

Dördüncüsü, bu hareket gelecek baharda iktidarla savaşabilmek için önümüzdeki kış hayatta kalmak mecburiyetinde. Ocak ayında sokaklar soğuk olur. Bloomberg ve öteki belediye başkanlarının yanı sıra yerel yöneticiler, protestocuların takatini tüketmesi için sert kışa güveniyorlar. Dolaşısıyla uzun Noel tatiline kadar işgallerin güçten düşmemesi çok önemli. Paltonuzu unutmayın.

Son olarak, sakın olmak zorundayız. Mevcut protestonun gidişatı tamamen öngörülemez. Paratoner diken, yıldırım çarpmasına da şaşmamalı.

Kısa süre önce *New York Times*'a konuşan bankacılar, bu iş-galleri ufak bir rahatsızlıktan çok daha fazlası gibi görüyor-lar sanki. Protestocuların finans sektörünün karmaşıklığını anlayamadığını öne sürüyorlar.

Bu bankacıların biraz daha mütevazı olması gerek. Aslına bakılırsa, kağınyla taşınan hapisane imgesinin sokaklarda dolaşmasından çok önce dizlerinin titremeye başlaması la-zımdı.

2000 yılından bu yana Amerika Birleşik Devletleri'nde dört buçuk milyon kişi imalat alanındaki işini kaybetti ve bütün bir kolej mezunları kuşağı Amerikan tarihinde hiçbir zaman bu denli bayır aşağı yuvarlanmamıştı. 1987'den beri Afrikalı Amerikalılar net değerlerinin yarısından fazlasını kaybetti-ler; Latin asıllıların ise -inanılmaz ama- üçte ikisini.

Amerikan rüyasını yerle bir edin; ayak takımının sonunda size ciddi bedeller ödetmesinin zamanı geldi. Veyahut Car-penter'ın muhteşem filminde Nada'nın gafil avladığı düş-manlarına dediği gibi:

"Buraya sakız çiğnemeye ve kış tekmelemeye geldim... ama sakızlar bitti."

ÇARPIŞMA KULUBÜ

Büyüyen Üç Ekonomi Çarpıştığında Ne Olur?

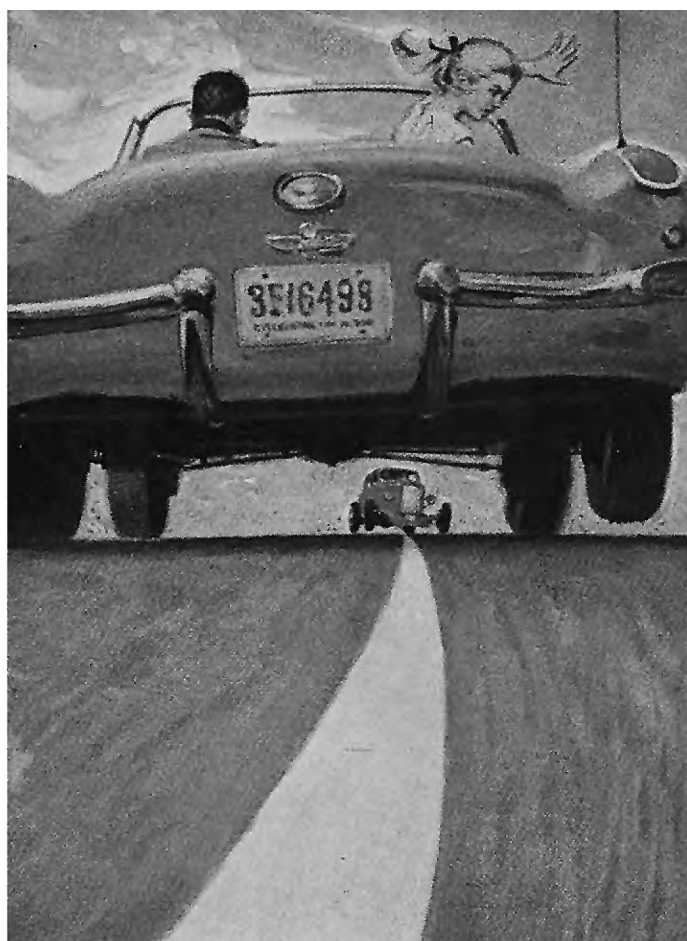
Uzun zaman önce, on dört on beş yaşlarındayken bir çetem vardı; yanarak enkaza dönüşmüş '40 model bir Ford ya da '57 model bir Chevy'nin içinde ölümsüzlük hayalleri kurardık. Bizim çetenin J. K. Rowling'i, *Hot Rod* (1950), *Street Rod* (1953) ve *Crash Club* (1958) adında üç çoksatar kaleme almış eski deniz piyadesi Henry Felsen'di.

Ulusal Güvenlik Konseyi tarafından yere göğe sığdırılama-
yan kitaplarının resmi işlevi, aslında korku salmaktan başka
bir şey değildi; kuşağımdaki yığınla ergenin korkudan dizleri
titresin diye uğraşıyordu. Gelgelelim Felsen, kaderinin tut-
sağı olmuş genç kahramanları yücelterek, bizi onların ef-
sanesini taklit etmeye davet ediyordu. Bizim asfalt Home-
ros'umuz olmuştu.

Kitaplarından biri, Iowa'nın küçük bir kasabasında, o dönem üniversiteden yeni mezun olanların neredeyse tamamının bir kavşakta yaşanan çarpışmada hayatını kaybetmesiyle sona eriyordu. Bu pasajı o kadar çok severdik ki, yüksek sesle birbirimize okumaktan alamazdık kendimizi.

Bugünlerde iş ilanlarına göz atarken, insanın aklına 1995'te vefat eden müthiş Felsen'in düşmemesi çok zor. Ne de olsa şimdilerde, ayaklarını gazdan çekmeyen, çok sık kaza yaşanan köşe başlarında sırtarak bekleyen şeytanlara benzeyen Çay Partisi Cumhuriyetçileri var (Elbette John Boehner ve David Brooks arka koltukta korku içinde çılgılık atıyorlar.)

Yerel ölçekten çıkıp meselelere küresel bir bakış açısıyla yaklaşınca Felsen analogisi çok daha güçlü bir hale geliyor- muş gibi görünüyor. Yukarıdan -Iowa'daki mısır tarlalarının o gizli düzeninin görülemeyeceği bir yükseklikten- bakınca, dünyadaki ekonomik durum tıpkı gerçekleşmesine ramak kalmış bir kazaya benziyor. Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa Birliği ve Çin, üç ayrı yönden ve ayaklarını gazdan çekmeden tam da aynı kavşağa doğru yol alıyorlar. O halde soru şu: Mezuniyet balosundan gidenlerden hayatta kalan olacak mı?

McDünya'nın Üç Dayanağını Sarsmak

Herkesin dilinde olan ama nadiren tartışılan şu nakaratı yinelememe müsaade edin. Obama, borç limiti kıyametini ertelediye bile bunun için tarlayı tapanı rehin verip çoluğu çocuğu dahi satışa çıkardı. Liberal kanat insanı hayrete düşürecek bir şekilde kendi partisini aşağılarken, farazi bir "merkez" in gönlüne girip bedeli ne olursa olsun bir sonraki seçimi kazanmak için müzayede kürsüsünün üstünde duran New Deal güvenlik ağından geriye kalan kutsal parçaları korumayı teklif etti. (Eski tüfek Dick Nixon, sana ihtiyacımız varken nerelerdedin?)

Sonuç olarak, İncil'deki Fenikeliler gibi, çocuklarımızı (ve öğretmenlerini) Moleke kurban verdik; sadece şimdilerde bunun adına Bütçe Açığı diyoruz. Kamu çalışanları arasında yaşanan kan banyosu, işsizlik yardımlarının aniden kesilmesiyle birlikte, işsizlik çift haneli sayılara ulaşınca ve Lady Gaga "Birader, bir liran var mı?" diye şarkı söyleyinceye kadar ekonominin talep tarafı yüzünden negatif bir biçimde artmaya devam edecek.

Unutmayalım ki, halen -Amerikalıların halen başka kimse bir şey almazken satın almaya dünden hazır tüketiciler ve doların da gezegendeki artı değerini istiflenmesi için güvenli bir cennet olduğu- küreselleşmiş bir ekonomide yaşıyoruz. Cumhuriyetçilerin okkanın altına gitme tehlikesini bünyelerinde hissetmeden mühendisliğine soyunduğu bu yeni durgunluk, McDünya'nın - her biri düşünüldüğünden daha sallantıda olan- üç dayanağını şüpheli bir konuma sokuyor: Amerikan tüketimi, Avrupa dengesi ve Çin'in büyümesi.

Atlantik'in öte yakasına geçince -bilhassa büyük bankaların ve devasa kredi sağlayıcılarının birliği olduğunu gözler önü-

ne seren– Avrupa Birliği’nin Yunanlar Partenon’u¹ satsın ve İrlandalılar da Avustralya’ya kaçınsın diye uğraşmaya kesin kararlı olduğu görülüyor. Bundan sonra rüzgârların daha sert eseceğini anlamak için Keynesçi olmaya gerek yok. (Eğer Almanlar işlerini bir süre daha koruyabilecekse bunun yegâne sebebi, Çin’in ve öteki BRIC ülkelerinin [Brezilya, Rusya, Hindistan] çok fazla makine parçası ve Mercedes-Benz almasıdır.)

160 Tane Boardwalk Empire²

Çin’in şu anda bütün dünyaya tek başına kafa tuttuğuna şüphe yok; ama asıl soru şu: Bu daha ne kadar sürecek? Çin Halk Cumhuriyeti, resmi olarak ihracat temelli bir ekonomiden tüketim temelli bir ekonomiye geçişin tam ortasında. Bunun nihai amacı, yalnızca ortalama bir Çinliyi banliyöde yaşayan bir araba sahibi yapmak değil, aynı zamanda Yuan’ın değer kazanması için hazinenin musluklarını açmak zorunda kalan Pekin’in, Çin’in büyümesini Amerika’nın ticaret açığına dayandıran sapkın bağımlılığının ortadan kaldırılmasıdır. Maalesef Çinliler ve muhtemelen bütün dünya için bu ülkede planlanan tüketici patlaması, hızla tehlikeli bir gayrimenkul balonuna dönüşmeye başladı. Çin, Dubai virüsünü kaptı ve artık nüfusu bir milyonu aşan hemen her şehrinde (bu durumda olan en az 160 şehri var) Rem Koolhaas tarzı gökdelenlerle ya da alışveriş merkezleriyle kendisini markalaştırmaya çalışıyor. Sonuç, aşırı inşaat sefahati.

¹ MÖ 5. yüzyılda Atina Akropol’ünde inşa edilen bir tapınak. Yunanistan mimarisinin günümüze kalan en büyük eseri kabul edilir. –ç.n.

² 2010–2014 yılları arasında yayınlanmış, yirminci yüzyılın başında Atlantik City’nin gelişimi esnasında mafya ile siyasetçilerin ilişkilerini anlatan dizi. –ç.n.

Çin, ekonomik sisteminin her şeyi bilen Pekinli yüksek memurların kontrolü altında olduğuna ilişkin güven verici imgesine rağmen, aslında –büyük şehrin politik patronları ile onları devasa eyalet bankalarıyla gizli kapaklı anlaşmalar yapmaya zorlayan sözüm ona özel girişimcilerle dolu– *Boardwalk Empire*’ın 160 kopyasının faal durumda olduğu bir görüntü sergiliyor.

Aslına bakılırsa Çin’de büyük bankaların düzmece tröst şirkete verdikleri krediler yüzünden bilançolarında habire yanıldığı ve bu nedenle toplam borç miktarını resmi olarak açıklamaktan kaçındığı gölge bir bankacılık sistemi doğdu. Geçtiğimiz hafta Moody’s Yatırımcı Hizmetleri’nin yayımladığı rapora göre, Çin bankacılık sistemi, başta belediyelerin gösteriş uğruna harcadığı paralar olmak üzere, toplamı yarım trilyon dolara varan sorunlu kredilerin üzerine bir perde çekiyor. Bir başka değerlendirme kurumu ise geri ödenmeyen kredilerin, bankaların toplam portföyünün yüzde otuzuna varmak üzere olduğu konusunda uyarıda bulundu.

Bu esnada, ev fiyatlarının tırmanmasıyla karşı karşıya kalan kentli ailelerin piyasadaki değerleri düşmeden önce emlak alanında yatırım yapmak maksadıyla kenara koydukları paralar gayrimenkul spekülasyonu üzerinden hortumlanıyordu. (Kulağa tanıdık geldi mi?) *Business Week*e göre konut yatırımları gayrisafi milli hasılanın yüzde 9’unu oluştururken, bu oran 2003 yılında yüzde 3.4’e düştü.

Öyleyse Chengdu yeni Orlando veyahut Çin Yapı Bankası yeni Lehman Brothers olabilir mi? Tuhaf ama Çin’deki Komünist önderliğin, iş çevrelerine ya da spekülasyon delilerine bağışıklık kazanmış bir piyasa ekonomisi yaratarak devirdaim yasasını keşfettiğiyle övünen muhafazakâr aklı evvellerin sayısı epeyce fazla.

Eğer Çin sert bir düşüş yaşarsa, bu durum Brezilya, Endonezya ve Avustralya gibi öncü tedarikçilerinin bile kemiklerinin kırılmasına yol açacak. Üç devasa felaketten sonra zaten boğazına kadar resesyona batmış Japonya ise ana piyasalarında yaşanacak her türden artçı şoka karşı aşırı hassas durumda. Dahası, yeni hükümetler istihdamı arttıramazsa ya da gıda fiyatlarındaki enflasyonu kontrol altına alamazsa Arap Baharı kolayca kışa dönebilir.

Üç büyük ekonomik blok, eşzamanlı olarak son sürat derin bir resesyona doğru giderken, –genç bedenlerin metal yığınlarına karıştığı– klasik bir Felsen finali okuyan on dört yaşındaki halim gibi heyecanlanamıyorum açıkçası.

Buyurun, Felsen’in 1950’de yayımlanan *Hot Rod* romanından bir parça:

Bir zamanlar oğlum Ralph’e ait olan Chevy’nin eğri büğrü hale gelmiş kaportası yerde tepetaklak halde duruyordu, tekerlekleri ölü bir köpeğin pençelerini andırıyordu. İki tekerlek tamamen paramparça olmuşken, diğer ikisi yavaşça dönmeye devam ediyordu. İkiye bükülmüş bir şey, yarısına kadar açılmış camdan fırlamış halde, adeta bir çamaşır çuvalı gibi dışarı sarkmıştı. Bu Marge’dı.

Ralph’in arabasının motoru kaputtan fırlamış ve bütün ağırlığıyla sürücü koltuğuna ölümcül bir mızrak gibi saplanmıştı. Metalin, tahta ve döşemenin püre misali ezilip birbirine karıştığı aracın bir yerinde de Ralph vardı. Ezilmiş çeliğin orta yerinde, çentikli çelik sac ile kıpkırmızı metalin ortasında dümdüz siyah saçları ve sevimli yüzüyle LaVerne duruyordu.

Walt'ın arabasıysa kazadan sonra akordeona dönüp yuvarlanmış ve parçaları yol boyunca yayılmıştı. Paramparça olmuş cam, metal ve koyu, hareketsiz parçalar sanki kese kâğıdından fırlayıp yuvarlanmaktan yorulup durana kadar izini bırakmıştı yola. Bunlar Walt'un kahkahalarla gülen yolcularına ait olmalıydı.

Mahvolmuş arabasına çivilenmiş gibi yatan Walt Thomas, gözlerinden akan akü asidinin farkında bile değildi. Nasıl olduysa bedenin yarısı tamamen ters dönmüştü ve derisinin küçük bir parçasından çivilenip asılmış gibi duruyordu.

ŞOFÖR MAHALLİNDEKİ PROTESTO

Bir protestocunun kafasına inen odunun iğrenç sesi, Amerikan tarihinin lüzumundan fazla tekrarlanmış fon müziğidir.

Eğer ağır sıklet boksör ya da NFL’de top tutucu olmanın beyin hasarına davetiye çıkarmak olduğunu düşünüyorsanız, bir de anti-kapitalist olmayı deneyin.

Özellikle de kibirli bankacıların, alaycı borsacıların ve Los Angeles, Portland, Seattle ve Atlanta gibi şehirlerdeki liberal demokrat belediye başkanlarının fesat birliğiyle karşı karşıya kalınca... Veyahut temel insan haklarınız XIV. Louis tarzı eğilimleri olan New York’un milyarder, otokrat belediye başkanı Michael Bloomberg’in insafına kalınca...

Genç bir eylemcinin hayatında sadece robot gibi davranan, canice bir nefretle gözlerini ona dikmiş bir polisle ilk kez burun buruna geldiği an kadar unutulmaz derecede rahatsız edici olan çok az hadise vardır.

Benim zamanımda bu insanlık dışı öfke, genellikle Viet-nam'ın merkezi dağlık bölgelerine ya da Mekong Deltasına yönelmek üzere programlanmıştı. Bugünlerdeyse muhtemelen Felluce ya da Kandahar'a nakledildi.

Hiç şüphe yok ki, yalnızca dayak yiyen başka bir beden haline gelmek, –en azından çok kısa korkunç bir süre içinde– insanlığın bir sonraki aşamasına geçmek için önemli bir geçiş ayınıdır.

Ne var ki, –off– pek cesur değilim ve dayak yemekten, yumruklanmaktan, sıkı sıkıya kelepçelenmekten ya da saçlarımdan sürüklenmekten pek hoşlanmam (sanırım sürekli asker tıraşı olmamın nedenlerinden biri de bu).

Kendimi güvenle arabama kilitleyip hız sınırına ve trafik işaretlerine uymaya dikkat ederek protestolara doğru direksiyon sallamayı tercih ederim. Belki "Amerikan Pie"nin cızırtılı versiyonunu mırıldanırım ya da "O Canada"nın birkaç kıtasını söylerim.

Aslına bakılırsa 1945 sonbaharındaki o şiddetli Ford grevi esnasında sınıf mücadelesini arabaya servis yapılan bir hale ilk dönüştürenler bizzat araba üreten Kanadalı işçilerdi.

İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna gelindiğinde Windsor, Ontario'daki Ford tesisi, on beş bin işçiyle Kanada'daki en büyük fabrika olma unvanını koruyordu ve Ford yönetimi grevin kırılması için daha önce eşi benzeri görülmemiş bir polis şiddetine başvuran muhafazakârlara bel bağlamıştı.

Ontario'nun aynasızları ve neredeyse-birer-kahraman olan atlı polislerinin (aslında Kanada'nın FBI'nın) günler süren tacizlerinden sonra, araba fabrikasında çalışan bu işçiler,

daha önce Detroit'te yaşanan UAW protestolarından bir fikri ödünç aldılar ve yaklaşık iki bin işçi ailesi araçlarını getirip Ford tesislerinin önüne park etti.

Muhafazakârların bu muazzam araç engeline verdikleri yegâne yanıt, işgalcilerin araçlarını ezmek için ordunun tanklarını kullanmaya dayanan bir plan üzerine kafa yormak oldu. Zırhlı bir birlik hazır kıta bekledi. Ardından da Ford ve onun politik müttefikleri planın uygulanması için göz kırptı.

İyi fikir ha?

Hak'aten öyle!

Bağımsız kamyoncular, 1970'lerdeki benzin fiyatı krizinden bu yana son kırk yılda aynı taktiği defalarca kullandı. Eyaletleri birbirine bağlayan yolları devre dışı bıraktılar ve şehir merkezlerini kilitlediler; bu esnada kornalarına basarak C. W. McCall'un tır isyanlarının milli marşına dönüşen "Konvoy" şarkısını çalıyorlardı.

*Çünkü biz, geceyi yarıp geçen dev bir konvoyuz, evet,
büyük bir konvoy, güzel görünmüyor mu karşıdan?*

Gel ve katıl konvoyumuza, hiçbir şey alamaz bizi yolumuzdan. Bu tır konvoyu kat edecek "Amerika'yı baştan başa".

Elbette, Ford kullanmaya hiç gerek yok. Dinah Shore'nin şarkısında söylediği gibi, "Amerika'yı bir de Chevrolet'nin içinde gör" ya da bir Toyota'nın, bir VW'nin, uzun burunlu bir Kenworth "karıncayiyen" in ya da daha doğrusu eski usul Schwinn bisiklette. Yeter ki konvoy yola devam etsin.

Aslına bakılırsa protestonun yeni aşaması, eski usul arabalı bir Pazar gezmesiyle nostaljik bir analogi kurularak düşünülebilir.

Borsa'ya doğru ağır aksak giderek ("Bakın çocuklar, emeğimizi çalanlar işte burada") ya da pedallara asılıp mahalli karakola bir göz atarak ("müthiş bir mimari, haydi durup el sallayalım")...

Veyahut en iyisi şu: "Bakın, bu Lloyd Bankfein'in evi. Kim olduğunu biliyo' musun? Goldman Sachs'ın başkanı. 2007 yılında elli sekiz milyon dolar kazandı; dolayısıyla yeryüzündeki herkesten daha fazla çalışmak zorunda. Haydi kornaya basıp iyi dostumuz Llyod'a selam verelim."

Unutmayın, güvenlik önce gelir; bu nedenle Pasadenalı bir haminne gibi sürmeyin arabayı.

Hız sınırını sakın geçmeyin; hatta daha da iyisi, yasal olarak izin verilen en düşük hızda kullanın. Arkanızda aylak aylak dolaşıp duran iki bin sürücüye iyi örnek olun daima. Yavaşlayıp biraz etrafı seyretmek isteyebilirler.

Nihai Amerikan yolu budur işte: Protestoya arabadan (ya da bisikletten) katılmak; ama yasalarla başını derde sokmadan. Ailecek edilen sükûnet dolu bir seyahat, uçsuz bucaksız olduğu gibi, akıllara durgunluk da verebilir.

Ooo, belki de geleceği işaret ediyordur.

Gelgelelim, Bill McKibben'in ve küresel ısınma karşıtı hareketin yüzü suyu hürmetine lütfen Wall Strett'i kapatmaya gelirken arabanızı ortaklaşa kullanın.

OBAMA BÜYÜK KANYON'U GÖREBİLECEK Mİ?¹

Başkanın Körlüğü ve Ekonomik Felaket Üzerine

Epeyce dolaylı bir yol izleyip Büyük Kanyon'la ve kültürel ya da tarihsel teamüllerin ötesini görmeye çalışmanın paradoksuyla başlamak müsaade edin. Bu büyük vadinin derinliklerine bakan ilk Avrupalı, bir istilacı olan Garcia López de Cárdenas'tı. Burayı 1540'ta gören Cárdenas, manzara karşısında dehşete kapılmış ve Güney Cephe'de ayağını bir adım geride tutmayı tercih etmişti. Cephe'ye yönelik ikinci büyük keşfe önyak olan ABD Ordusu'nun Topografi Mühendisleri Heyeti'nin başındaki Teğmen Joseph Christmas Ives'in ölümünün üzerinden üç yüz yıldan biraz daha fazla zaman geçti. Tıpkı Garcia López gibi, Ives de bunun "insanın huşu içinde seyrettiği bir manzara" olduğuna hükmetmiş-

¹ Bu yazı ilk kez 15 Ekim 2008 tarihinde TomDispatch.com'da yayınlandı.

ti. Ives'in keşif yolculuğunda meşhur Alman bir sanatçı da vardı; ancak Kanyon'a yönelik taslakları büyük oranda tahrifatlarla doluydu, neredeyse histerikti. Başka bir deyişle ne istilacılar ne de Ordunun mühendisleri gördükleri şeye bir anlam verebilmişti. Bu beklenmedik görüntü karşısında tek kelimeyle şaşkına dönmüşlerdi. Temel bir anlamda kör olmuşlardı; çünkü onlar için tamamen yeni olan bu manzara-
raya dair mantıklı bir bakış geliştirmek için gerekli kavram-
lardan azadeydiler.

Kanyon'un yerli yerinde bir tasvirinin yapılması, Kolorado Nehri'nin İç Savaş'ın çolak kahramanı John Wesley Powell ve onun meşhur jeolog ve sanatçı takımının takıntısı haline gelmesinden bir nesil sonrasına kalmıştı. Başka bir gezegeni keşfetmiş, Victorya dönemi astronotları gibiydiler. Kanyon'un kavramsal bir çerçevesinin inşa edilebilmesi için sahada yıllar süren bir çaba harcandı. İşin kritik boyutu olan "derin zaman"² da eklendiğinde, nihayetinde ham algının tutarlı bir vizyona dönüştürülmesi mümkün oldu. Emeklerinin sonucunda Büyük Kanyon Bölgesi'nin Tersiyer Tarihi, 1882'de -Powell'in biyografisini kaleme alan Wallace Stegner'in işaret ettiği üzere- "herhangi bir fotoğraftan çok daha isabetli" olan teknik ressamlık şaheserleriyle dolu bir halde yayımlandı. Bunun nedeni, genellikle kamera görüntülerinde görünmeyen katman detaylarını birebir gözler önüne sermesiydi. Bugün ünlü manzaralardan birini ziyaret ettiğimizde çoğumuz gözlerimizin bu simgesel görüntüler tarafından nasıl ciddi şekilde eğitildiğini ya da Powell'in meşhur ettiği Kanyon'un asli bir jeolojik zaman müzesi olduğu fikrinden ne denli etkilendiğimizi unuturuz.

² İnsanlığın zaman ölçeğinden çok daha eski bir zamansal tarihi ifade eden coğrafya terimi. -ç.n.

Peki neden jeolojiden söz ediyorum? Çünkü, tıpkı Büyük Kanyon'un ilk kâşifleri gibi, biz de daha önceki tarihsel risk algımızı yerle bir eden ve eşi benzeri görülmemiş bir ekonomik ve toplumsal karmaşanın yarattığı uçuruma bakıyoruz. Baş dönmemizi daha da arttıran şey, krizin derinliğine dair hiçbir bilginin ya da son kertede ne kadar düşebileceğimize dair hiçbir fikrimizin olmayışı.

Weimar, Limbaugh Ülkesi'ne Dönüyor

Yaşını başını almış bir sosyalist olarak şunu itiraf etmeliyim: Gözlerimi açınca, kendimi kayan yıldızları görmek için penceresini açan bir Yehova Şahidi gibi hissediyorum. Yıllardır Marksist kriz teorisi üzerine çalışmış olmama rağmen, finansal kapitalizmin intihara kalkışacağını ya da Uluslararası Para Fonu'nun "sistemik bir erime" uyarısında bulunacağını göreceğime gerçekten hiç inanmıştım. Dolayısıyla Wall Street'in birkaç hafta önce yaşadığı o berbat 777.7 puanlık düşüşe ilk tepkim, altmışlardan kalma eski moda bir sevinç oldu. "Haklıydın, Karl!" diye bağırdım. "Kendi başını yiyip geber, Wall Street denen domuz!" Tıpkı Büyük Kanyon gibi, bankaların batışı da korkutucu ama son derece debdebeli bir gösteriydi. Ne var ki, asıl suçlular elbette giyotin önüne yatırılmadılar; altın paraşütlerini açıp aheste beste yere indiler. Geri kalanımız yanan bir uçakta pilotsuz kalmış olabiliriz; ama -Lehmann Brothers'ı emeklilik fonlarını ve hesaplarını yağmalamak için kullanan- Richard Fuld denen rezil yatında keyif çatıp sessizliğini koruyor.

Dahası, Limbaugh Ülkesi'nin alçıdan cennetinde korku, mahvolmuş Alman küçük burjuvazisini svastikaya sürükleyen "arkadan bıçaklama" mitinin yeni bir versiyonunu damıttı bile. Eğer yerel radyolardaki öfkeye kulak versey-

diniz, “sosyalizm”in Amerika’dan alacağını çoktan tahsil etmeye başladığını, Barack Hussein Obama’nın terörizmin Mançuryalı adayı olduğunu, Wall Street’in yıkılmasına Fannie Mae’den³ kredi almış yaşlı siyahilerin sebep olduğunu ve ACORN’un seçmen kayıtlarını yasadışı esmer kaçaklarla doldurduğunu da bilirdiniz. Sarah Palin’in –1930’larda Amerikan Reich’i için vaaz veren– Peder Charles Coughlin’in kadın kıyafeti giymiş hali olduğunu düşünmek komik olabilir ama Amerikan yaşam tarzının bir anda serbest düşüşe geçmesi ve Amerikan milli marşının bir faşizm marşına dönüşmesi öyle çok da uzak bir ihtimal gibi görünmüyor. Sağ seçimi kaybedebilir; ama hızlı bir tedavi için arkasında meşum ve tarihsel olarak başarısı kanıtlanmış bir planı saklıyordur. İlericilerin kaybedecek zamanı yok. Wasilla’dan Timbaktu’ya kadar adı sanı duyulmamış bir acı diyarında yaşayan arkadaşlarımıza vaatlerde bulunulan yeni depresyon karşısında küresel ekonomiye dair kavrayışımızı nasıl yeniden kurabiliriz? Krizi analiz edip ardından etkin bir şekilde ortadan kaldırmamıza yardımcı olsunlar diye Obama’ya ya da herhangi bir Demokrat’a ne ölçüde bel bağlayabiliriz?

Obama, FDR⁴ mi?

Eğer Nashville “belediye tartışması”⁵ iyi bir rehberse er ya da geç yeni bir kör başkanla karşı karşıya kalacağız demektir. Her iki aday da, endişeli bir izleyicinin sorduğu şu basit soruya yanıt verecek bilgiye ya da cesarete sahip değildi: İşlerimize ne

³ Amerikalı bir Mortgage şirketi –ç.n.

⁴ Büyük Buhran ve İkinci Dünya Savaşı esnasında ABD başkanı olan ve Amerika tarihinden en uzun süre başkanlık görevini üstlenmiş olan Franklin D. Roosevelt. Halk arasında adının baş harfleriyle anılır. –ç.n.

⁵ Obama ve McCain’in birlikte katıldıkları ve televizyonda canlı yayınlanan bir başkanlık tartışması programı. –ç.n.

olacak? Durum daha ne kadar kötüleşecek? Atılması gereken acil adımlar neler? Adaylar bu sorulara yanıt vermek yerine, sinekliğe sıkışıp kalmış ve vızıldayıp duran iki sinek gibi manasız konuşmalarına devam ettiler. McCain'ın yaptığı yegâne sürpriz ise yeni bir dalavereden ibaret: Ev sahiplerini kesinlikle kurtarmadan bankaları ve kredi veren kurumları ödüllendirecek bir kredi planı. Obama, dört adımlı planını temcit pilavı gibi yeniden ısıtıp önümüze sürdü; tabii bu, ilkece, rakibinin zenginlere öncelik veren planından daha soyut ve ayrıntıdan yoksundu ama daha iyiydi. Gerçek bir reform mekanizmasının taslağı olmaktan daha ziyade retorik bir vaat olarak kaldı. Krizin bir sonraki aşamasına geçişe dair bir göndermede bulundu: Yani reel ekonominin çöküşüne ve muhtemelen son yetmiş yılda görülmemiş ölçekteki kitlesel bir işsizliğe.

Bush hükümetine şaşırtıcı bir gönderme yapmış olsa da, ekonomik sistemdeki öteki zayıf halkaların hiçbirinin adını ağzına almamıştı: Lehman Brothers'ın batışıyla birlikte kredi temerrüt takaslarının tehlikeli bir hale geldiğinden; J. P Morgan Chase ve Amerika Bankası'nın ödeme gücünü tehdit edebilecek hale gelmiş üç trilyon dolarlık kredi kartı borcu batağından; General Motors ve Amerikan otomobil endüstrisinin önlemez çöküşünden; belediye şirketlerinin ve devlet hazinesinin yerle bir olmasından; Silikon Vadi'sindeki teknik tarafsızlığın ve risk sermayesinin katledildiğinden ve –en beklenmedik olanı– General Electric gibi sağlam bir ekonomik yapısı olan bir firmada aniden ortaya çıkan çatlaklardan hiç söz etmedi. Tüm bunların yanı sıra hem Obama hem de başkan yardımcısı Joe Biden, Hazine Bakanı Paulson'ın planına destek vermek için dehşet verici bir yeniden yapılandırma sürecinin ve hükümetin kurtarma planının kaçınılmaz sonuçlarına dair hiçbir tartışmaya girmediler: Ortadaki “sosyalizm” değil, ultra-kapitalizm; so-

nuçta büyük bir kısmı egemen ve zengin fonlarca yönetilen ama kamusal borç ve içerideki kemer sıkma politikalarınca sübvansede edilen birkaç devasa bankanın verdiği kredilere odaklanacaklar muhtemelen.

Şimdiye değin hiç bu kadar çok sıradan Amerikalı altın standardı konuşmasına⁶ (ya da onun temsilcilerine) bu kadar ayılıp bayılmamıştır; yine de Obama akla hayale gelebilecek en mülayim William Jennings Bryan'dır. "İşçi sınıfı"nın isyankâr olduğu sakızını çiğnemekten çenesi yorulmayan Sarah Palin'in aksine, büyük ölçüde bir efsaneden ibaret olan "Ana Cadde"de yaşayan ve şekli şemaii belirsiz bir "orta sınıf"ın ihtiyaçlarını gözetten bir çizgiye sıkı sıkıya bağlı kaldı. Eğer bilhassa yoksulların ya da işsizlerin kaderiyle ilgileniyorsak, konuşmasında vurgu yaptığı temiz kömür teknolojisi, nükleer güç ve daha büyük bir askeri yapılanma gibi başlıklara hiç aldırmadan satır aralarını okumalıyız; tabii acil bir hususa değinerek: Obama, yoksullukla savaşı yeniden canlandırdı (tıpkı John Edwards'ın trajik bir biçimde kendi kendine sabote ettiği ilk kampanyasında savunduğu gibi). Gelgelelim, bu ihtiyatlı adayın içinde, uzağı göremeyen ve merkezi temele alan kampanyasını aşan insani tutkular var. Kronik hale gelmiş kötümserliğimden yılmış yakın bir arkadaşım geçen gün bana şöyle demişti: "Bu kadar adaletsiz olma. FDR'nin elinde de 1933'te detaylı bir program yoktu. Hiç kimsenin elinde yoktu."

Arkadaşıma bakılırsa Franklin D. Roosevelt, ekmek için kuyruğa girilen ve bankaların iflas ettiği o yılda dahi sokaktaki insanın sempatisini kazanmıştı ve zengin sınıfların

⁶ 1896'da başkanlık adayı William Jennings Bryan'ın yaptığı bir konuşma. Bryan, hükümetin altın standardını eleştirdiği bu konuşmada ekonomik açıdan çiftçilerin haklarını koruyan bir sistemi savunmuştu. -ç.n.

yekpare düşmanlığı karşısında dahi hükümet müdahalesi yapmaya istekliydi. Bu açıdan bakınca Obama, MoveOn.org için otuz ikinci başkanımız olarak düşünülebilirdi: Sakin, güçlü, sıradan ihtiyaçların ciddi şekilde farkında ve ülkenin en iyi ve parlak zekâlarının tavsiyelerini kabullenmeye canı gönülden hazır.

Keynesçiliğin Ölümü

Ne var ki, Illinois senatörünün gerçek bir Rooseveltçi ya da –daha da iyisi– Lincolnü bir karaktere sahip olduğu sonucuna varsak bile bu ümit var benzetme en azından üç temel açıdan kusurludur:

İlk olarak, bugünkü krizi anlamak için Büyük Buhran analogisine güvenemeyeceğimiz gibi, bir çözüm taslağı olarak New Deal’a da güvenemeyiz. Şüphesiz, paniği yatıştırma ve en kötüsünün geride kaldığına dair halka güvence verme yönündeki çılgınca girişimlerin büyük oranda bir déjà vu’dan ibaret olduğu söylenebilir. Aslında, Paulson’ın ifadelerinin çoğu Herbert Hoover’ın hazine bakanı Andrew Mellon’ın ağzından çıkmış olabilirdi ve her iki başkanlık kampanyası da New Deal’ın başlarındaki çılgın kahramanlık retoriğinin birer taklidinden ibaret. Ne var ki, ekonomi gazetelerinin ve dergilerinin yıllardır ısrar ettiği üzere, burada söz konusu olan yalnızca Eski Amerikan Ekonomisi değil; aksine, dış kaynaklı aksamalardan oluşturulmuş ve her şeyin dolara dayandığı, orta şeritten gitmeye ve felaket dolu geleceğe ayarlanmış, anlık olarak değişen dünya piyasalarının lüzumundan fazla enerjiyle doldurulmuş yepyeni bir mekanizma. Ronald Reagan’ın başkanlığı döneminde başlayan sapkın yeniden yapılandırmanın sonuçlarına bugün şahit oluyoruz. Bu süreç,

retimden elde edilen milli gelir payını (1980’de yüzde 21; 2005’te yüzde 12) tersine çevirirken, mali hizmet rakamlarını da (1980’de yüzde 15; 2005’te yüzde 21) alt üst etti. 1930’da fabrikalar kepenkleri indirmiş olabilir ama makineler yerinde duruyordu; yirmide biri fiyatına Çin’e açık arttırmaya çıkmamıştı. Öte yandan, ağdaş piyasa teknolojisinin mucizelerini küçümsememek lazım. Kumarhane kapitalizmi, Wall Street’teki ölümcül virüsü eşı benzeri görülmemiş bir hızla yeryüzündeki her finans merkezine bulaştıracak ataklığını kanıtladı. 1930’ların başında üç yıl içerisinde olup bitenler –yani, krizin tepeden tırnağa küreselleşmesi– şimdilerde yalnızca üç haftada gerçekleşiyor. Böyle giderse, Allah yardımcımız olsun, –sanki bu olacaktı gibi görünüyor– işsizlik aynı hızdaki her şeyi geride bırakıp önündeki setleri de aşacak.

İkincisi, Obama, Roosevelt’in durum karşındaki nihai avantajını devralamaz; devlet müdahalesini sağlayacak ve dünyanın en üretken fabrikalarındaki endüstriyel işçilerin ıgır açan isyanlarının güçlendirdiği talep yönetimini şekillendirebilecek (bunlara daha sonradan “Keynesçilik” denmeye başlandı) araçlara sahip değil. McNeil-Lehrer gibi finans gurularının hüzün dolu geçit törenini izliyorsanız, Washington’daki entelektüel rafların hepten boşaldığını biliyorsunuz demektir. Çoğunluk partisinin elinde de, ticaret ve özelleşme üzerindeki neoliberal uzlaşından farklılaşan politik bir geleneğin kırık dökük birkaç parçasından başka bir şey yok. Aslına bakılırsa, sahte-popülist duruşu bir yana bırakırsak, Obama’nın ekonomi danışmanları da dahil olmak üzere Amerikan hkmeti içindeki herhangi birinin –son on yılın en önemli iki hazine bakanının geldiği yer olan– Goldman Sachs’in telkin ettiği düşünsel çerçevenin dışına çıkıp çıkamayacağı pek açık değil.

Aniden yası tutulmaya başlayan Keynes, aslında öleli çok oldu. Daha da önemlisi, New Deal, Beyaz Saray'ın iyi niyetinden ya da tahayyülünden kendiliğinden doğmuş da değildi. Aksine, 1935 sonrasındaki İkinci New Deal için yapılan toplumsal sözleşme, tarihimizdeki, en güçlü üçüncü kişilerin siyasi manzarada sorumluluk almadan dolaştığı ve Marksizmin Amerikan entelektüel hayatı üzerinde ciddi bir etkisi olduğu bir dönemdeki en büyük işçi sınıfı hareketine verilmiş karmaşık ve uyumlu bir yanıtı. İradenin iyimserliği-ni en yüksek noktasına taşısak bile Amerikan işçi hareketi-nin, 1934-1937 arasında olduğu gibi, aldığı çarpıcı yenilgiden sonra yaralarını sardığını düşünmek pek kolay değildir. Buradaki belirleyici ayrım, ideolojik değil, yapısaldır. (Aslında, bugünkü sendika hareketi, 1930'daki çökmüş ve milliyetçi Amerikan İşçi Federasyonu'ndan çok daha ilerici.) Wal-martlaşan hizmet ekonomisi içerisindeki emek gücü, de-vasa kentsel-endüstriyel tesislerin, hemen her yerde pıtrak gibi biten fabrika komşulukları çağına kıyasla epey daha da-ğınık halde ve bu nedenle harekete geçmesi çok daha güç.

Yanıt, Savaş mı?

New Deal benzetmesindeki üçüncü sorun belki de en önemlisi. Askeri Keynesçilik artık başvurulabilir bir *deus ex machina* değil. Açıklamama müsaade edin. 1993'te FDR resmi olarak koltuğa oturduğunda Amerika Birleşik Devletleri dış politikadaki karmaşayı tamamen temizlemişti ve Haiti ile Nikaragua işgaline katılmış denizcilerin birkaç yüzünü geri getirmeye dair küçük bir tartışma vardı. FDR, dünya savaşının ilk iki yılı, Fransa'nın düşüşü ve İngiltere'nin ne-redeyse yıkılması esnasında Kongre'de yeniden silahlanma hususunda çoğunluğu sağladı; ancak 1940'ların sonunda

savaşa dayanan üretim nihayetinde sona erince, 1930'larda bunalıma girmiş iş piyasasının hakiki tedavisi olarak Amerikan iş gücünün yeniden istihdam edilmesi için büyük bir lokomotif haline geldi. Daha sonraları Amerika'nın dünyadaki gücü ve tam istihdam, işçi sınıfından birkaç kuşak seçmenin güvenliğini kazanmanın bir aracı haline geldi.

Elbette bugün durum çok daha farklı. Pentagon'un artık daha şişkin olan bütçesi artık yüzbinlerce sabit iş yaratmaya yetmiyor; çünkü silah üretiminin önemli bir kısmı artık demode olmuş halde ve yüksek ücretli işler ile askeri müdahale –sağlam işler ve yabancı kıyılara kondurulmuş ABD bayrağı– arasındaki ideolojik bağlantı neredeyse kopmak üzere. Bu bağlantı 1940'ların başından bu yana kadar hiç bu kadar zayıf olmamıştı. Büyük oranda yoksul beyazlardan, siyahilerden ve Latinlerden oluşan yeni askeri düzende bile fiili hoşnutsuzluk ciddi bir boyuta ulaştı ve alternatif fikirler için yeni imkânlar doğdu.

Karacılar ile Denizcilerin muharebe gücünün, füze savunma sisteminin (diğer adıyla “Yıldız Savaşları”nın) arttırılması ve askeri-endüstriyel kompleksleri genişletecek olan Afganistan'daki yoğunlaşmış savaşın yayılması da dahil olmak üzere her iki adayın da programları onaylanmış olsa bile, bunların hiçbirisi ne iş arzını karşılayabilir ne de kırılmış ulusal tulum-baya yeniden su taşıyabilir. Bununla birlikte, derin çöküşün ortasında bu kadar büyük bir askeri bütçenin yapabileceği tek şey, Obama'nın sağlık, alternatif enerji ve eğitim alanındaki zorunlu ama mütevazı reform planlarını yok etmek olabilir. Başka bir deyişle, Rooseveltçi bağlamda silahlar ve ekmek kapısı arasındaki ilişki çelişkili hale gelmiştir; bu da Obama'nın kampanyasının ulusal güvenlik öncelikleri ile iç siyasetteki amaçlar arasında yaşanacak kıyametvari çöküşün mühendisliğinden başka bir şey yapmadığı anlamına gelir.

Obamacılığın Kaderi

Bu kadar akıllı insanlar neden Büyük Kanyon'u görmüyorlar? Belki bunu becerebilirler. Kandırma Amerikan siyasetinin anne sütüdür veya belki de Obama hem siyaseten hem entelektüel açıdan Clintoncılığın gönüllü tutsağı haline gelmiştir: yani, New Deal retoriğinin Richard Nixon'ın politik ruhunu maskeleyiği, kültürel açıdan hoşgörölü bir neoliberalizmin tutsağı olmuştur. Mesela şu sormaya değer bir soru: Demokrat adayın dış politika gündeminin asıl özünü Bush Öğretisi'nin radyoaktif mirasından ayıran nedir? Evet, Guantanamo'yu kapatabilir, İranlılarla konuşabilir, Avrupa'daki kalpleri heyecanlandırabiliriz. Obama aynı zamanda Teröre Karşı Savaş'ı yeniden düşünmeyi vaat etmişti (tıpkı, baba Bush'un ve Clinton'un Reagancı temel politikaları "daha insani bir suretle" sürdürmesi gibi).

Tartışmaları kaçırınlar için hatırlatmakta fayda var: Demokrat aday, önüne ne engel çıkarsa çıksın bunları aşarak Orta Doğu'da (ve Orta Asya'da) "zafer" in dış politikadaki temel öncelik haline geldiği ve Dick Cheney ile Paul Wolfowitz'in Irak'ta örneğini gördüğümüz ulus inşası kibrini küresel "stabilizasyon" hususundaki "gerçekçi" bir inanç olarak yeniden ambalajladığı küresel bir stratejiyi benimseyerek kendi elini kolunu bağladı. Doğru, ekonomik krizin büyüklüğü, Başkan Obama'yı aday Obama'nın füze savunma sistemi ya da Gürcistan ile Ukrayna'nın kışkırtıcı NATO üyeliği gibi hususlarda verdiği bazı sözlerden dönmeye zorlayabilir. Yine de, hemen her konuşmasında ve her tartışmada vurguladığı üzere, Taliban ile el Kaide'yi yok etmek ve İsrail'i kaya gibi savunma çabası, ulusal güvenlik gündeminin temel taşlarını oluşturuyor. Cumhuriyetçilerin ve çoban köpeği gibi davranan Demokratların bütçe kesintisi ve ulusal borcun katlanarak

yükselişini azaltmak için yaptıkları baskıyı göğüslemeye çalışırken, Başkan Obama erkenden hangi kararları almak zorunda kalabilir? Büyük ihtimalle kapsamlı sağlık planı temel bir plana indirgenecek, “alternatif enerji” basbayağı “temiz kömür” sahtekârlığı manasına gelecek ve Wall Street’teki yağmalama çılgınlığı sona erdikten sonra hazineye kalan her bir kuruş, daha çok Peştun köyünü yerle bir etmek için bomba almak üzere kullanılacak. Böylelikle de mücahit ve cihatçıların nesiller boyunca varlığını sürdürmesi garanti altına alınmış olacak.

Abartılı bir kinik miyim? Belki; ama ben Lyndon Johnson yıllarını yaşadım ve Yoksulluğa Karşı Savaş’a şahit oldum, hakiki New Deal programına katlanmak zorunda kaldım, Vietnam’daki katliamın bedelini izleyerek perişan oldum. Sanıyorum ki, milyonlarca seçmenin Irak’taki savaşı sonlandırma vaadi nedeniyle destek verdiği bir başkanlık kampanyasının kendisini Afganistan’daki umutsuz çatışmanın ve Pakistan’daki kabile sınırı kavgasının tırmanmasına “McCa-in’den daha sert” şekilde mecbur bırakması tarihsel açıdan tahmin edilebilir olması bakımından acı şekilde ironik. En iyi ihtimalle Demokratlar vahşi, kaybedilmiş bir savaşı bir başkasıyla takas edeceklerdir. En kötü durumdaysa suya düşen politikaları, sahneyi Cheney ve Rove’un –ya da çok daha kötü niyetli bir avatarın– dönüşüne uygun hale getirebilir.

DEVİRİMDEN SAHA NOTLARI

Toma el Valle

Arabanın radyosu açık, Wall Street'teki kar fırtınasından söz ediliyor; bu esnada El Centro'daki¹ ana caddede otuz santigrat derecelik hoş bir sonbahar sıcaklığı var. Kaliforniya'daki Imperial Vadisi'nde, yani federal koruma altında olan Kolorado Nehri'nin suyunun bir yüzyıldan fazla zamandır suladığı bu devasa topraklarda ve çiftçilerin Ağustos'ta sıcaklık elli santigrat dereceyi bulduğu için sık sık güneş çarpmasından ve susuzluktan ötürü can verdiği bu yerde, hava protesto için çok güzel.

Kırk elli kadar vadi sakini ana caddeye doğru yürüyüşe geçiyor, kısa süre önce vitrinlerine tahta çakılarak kapatılmış dükkânların, batmış aile işletmelerinin yanından geçip birkaç bankanın ve McDonald's'ın önünde duruyor ve "Yeter, yeter, baskıya son. Yüzde 99 bu sömürü yüzünden bezmiş durumda" diye bağırıyor.

¹ Kaliforniya'da bir şehir. -ç.n.

Protesto iki koldan gelişti: El Centro'yu işgal et ve Imperial'ı işgal et, ama her iki girişim de şu anda yeni yeni su yüzüne çıkmakta olan tek bir eylemci ağı içinde kaynaşmış halde. (Cesur –benim de tercih ettiğim– isimleri İspanyolca: “Toma el Valle”, yani “Vadi’yi Ele Geçir”.)

El pueblo unido jamas sera vencido’nun² (sekizinci sınıfta okuyan bir öğrenci bana bunun “en iyi slogan” olduğunu söylemişti) birkaç kez coşkulu bir şekilde tekrar edilmesinden sonra eylemciler –“Amerikan Rüyası”nın anısını canlı tutmak için dikilen ve atkılarla sarılan Ölüler Günü sunağının olduğu– Adams Park’taki piknik alanına doğru harekete geçti.

Etrafta kadife çiçeği filizleri, renkli kartonlardan yapılmış iskeletler, *santonun* (Cesar Chavez) bir portresi, mısır kabukları, kabak tohumları, *pan de muerto*’lar³, küçük Amerikan bayrakları, boncuklar, iç savaşta ölenlerin adlarının yazdığı bir plaket ve 1848’deki Guadalupe Hidalgo Antlaşması’nın bir kopyası vardı. Sunağın üstündeki büyük pankartta şu yazıyordu: “%99”.

Gelgelelim, bunu “%32” diye de okuyabiliriz: Yani Eylül başında Imperial County’deki resmi işsizlik rakamı olarak. İş İstatistikleri Bürosu’na göre El Centro ve çevresindeki kasabalar, ülkenin merkezi bölgelerindeki işsizlik yüzdeleğinde başı çekiyor.

Hakeza, bugün bölgede kişi başına düşen gelir (aşağı yukarı on bir bin dolar) yirmi yıl öncesine göre yüzde on daha

² “Örgütlü bir halkı hiçbir kuvvet yenemez.” –ç.n.

³ Meksika’da özel günlerde pişirilen “Ölü ekmeği” –ç.n.

az. Yarısı tamamlanmış yarısı öylece duran pek çok yer, giderek tozlu bir hayalet kasabaya dönüşüyor, hatta yerel mezarlığa bile el konacağına dair söylentiler var.

Başka bir deyişle, istatikselsel açıdan Imperial Vadisi'ndeki *sueño Americano*'nun⁴ kalp atışları neredeyse durmak üzere. Dahası, onların dışında kalan dünya da bu yaraya tuz biber ekmeye dünden hazır.

Mesela, bir yuppie yaşam tarzı sitesi, El Centro'yu Birleşik Devletler'deki "en kötü" şehir seçerken, (Amerikan edebiyat dergiciliğinin Forrest Gump'ı olan) William Vollmann o kapsamlı, devasa ve solipsistik kitabında Imperial County'yi -cehennemi değilse bile- sınır karanlığının kalbi olarak resmetti. Onun *Imperial*'ı 1,344 sayfa uzunluğunda, kütüphanemdeki Tolstoy'un *Savaş ve Barış*'ı ise 1,296 sayfa.

Yürüyüşten sonra, organizatörler sunağı yerle bir ederken, birkaç protestocuyla Vadi'nin dışarıdan nasıl göründüğünü konuşuyordum. Vollmann'ın *magnum opus*'undan bahsettiğimde bir genç onunla alay ettiğimi sandı: "El Centro hakkında, ciddi misiniz? Neden? Burası gayet sıradan bir yer."

Yaşlı bir Latin, Vadi'nin vahşi ve sıradışı sendika karşıtı geçmişini kabul etse de, zengin aile kültürüne, çevrenin güzelliğine ve Meksika mirasına saygı duyulmasını talep ediyordu: "Eğer çocuklarımız burayı terk edip giderlerse" dedi üstüne basa basa, "bunun nedeni çölden nefret etmeleri değil, ekmek parası kazanacak doğru düzgün bir iş kalmamasıdır."

⁴ Amerikan Rüyası. -ç.n.

Su Transferi ve Ölümcül Rüzgârlar

Daha sonra, yani yakınlardaki Denny's'de elmalı turta ve *nacho*'ları mideye indirdikten sonra, işgalcilerden altısıyla sohbet etme fırsatı yakaladım. Bilhassa açgözlülük ve eşitsizlik gibi çok daha genel meselelerle kendi yerel bağlamları arasında nasıl bir ilişki kurduklarını merak ediyordum.

Kaliforniya'nın en "gerici" bölgesi olan Imperial'a kulak verdim. Holtville'in yakınlarından gelen, emekli bir okul öğretmeni ve uzun zamandır aktivist olan Susam Massey, epey şüpheliydi.

"Belki de en kötüsü" diyerek şuna dikkat çekti: Açık faşizmin uzun dönemi sona erdikten sonra epey genişçe kitlelere oy verme hakkı tanınsa da (bugün nüfusun yüzde sekseni Latin), ana caddede plütokrasi karşıtı sloganlar atmak, hapsi boylamakla ve hatta linçe maruz kalmakla sonuçlanabilir. Seçim açısından bakılırsa, seçmenler eşcinsel evliliğini ezici bir çoğunlukla reddetmiş olsalar dahi, (Kongre'de San Diegolulu liberal Bob Filner tarafından temsil edilen) Imperial halen Demokratların güvenilir bir kalesi olmayı sürdürüyor.

Gelgelelim, Vadi'nin işsizlik sorununun yerel yönetiminin yetersiz kaynaklarının boyunu çoktan aştığı hususunda masadaki herkes hemfikir. Dahası, güney Louisiana'da olduğu gibi, bölgede bardağın taşmasına ramak kalmışken, iş ve çevre meseleleri birbirinden ayıramayacak hale geldi.

Bir göçmen hakları avukatı ve iki genç protestocunun annesi olan Anita Nicklen, potansiyel açıdan ölümcül olan bu zincirdeki bağlantıdan söz etti: "Çiftçiler topraklarını nada-

sa bırakmaları ve su üzerindeki haklarını San Diego'nun banliyölerine satmaları için büyük bir baskı altında. Bu, daha az ürün, daha az çiftçi ve yerel ekonomimiz açısından daha az para demektir. Ayrıca Salton Denizi'nin giderek küçülmesi, sulamaya olan katkısının da azalmasına neden oluyor. Balıklar ölüyor, göçmen kuşlar kaçıyor, turistler evinde oturuyor. Su çekildikçe toksik içerikler rüzgârla havaya karışıyor."

(Daha sonra, bilimsani olan bir arkadaşım denizin içine etmek için bir tarif verdi: "Alkali tuzları, ölümcül böcek ilaçları ve kansere yol açan sanayi atıklarını denizin içine dök; üstüne bir de bolca gübre ve lağım suyu ekle. Kurumasını bekle. Ardından patlasın. Arabanın pencerelerini kapa ve olabildiğince hızlı şekilde kaç.")

Dipnot: Çernobil Çölü?

Bu kitabı bir tehlike değil. Los Angeles, şu anda High Desert'te yaşayan insanların alkali toz fırtınalarının sebep olduğu akut solunum rahatsızlıklarını azaltmak için -1910'da su rezervi LA su kemerine yönlendirilen- Owen Gölü'nün bazı kısımlarını kurtarmak uğruna milyonlarca dolar harcıyor.

Ne var ki, berbat kimyasalların olağanüstü rezervuarı olan Salton Denizi'nin yok olmasıyla birlikte Pandora'nın Kutusu açılabilir ve kutudan Çernobil tarzı tüyler ürpertici bir solunum rahatsızlığı ve kanser fırlayabilir. Bunu, Imperial ve Coachella vadilerinde kısmi bir nüfus azalması izleyebilir.

Sacramento, böylesi bir felaketten kaçınabilmek için dokuz trilyon dolarlık bir su düzenlemesi planı oluşturdu; ancak bazı yerlere el koyma yetkisi mahkeme tarafından

engellendi ve plan şimdilik devletin borç krizinde öncelik belirlemesi için askıya alındı. Bu esnada Colorado Basin'deki iklim değişikliği ve uzun süren kuraklık, Imperial Vadisi'nden sahile daha fazla su taşınması için yapılan siyasal baskıları güçlendirdi.

NAFTA'dan Hayır Yok

Sonra meseleyi başka bir yerden tutmaya karar verdim: "Tamam, tarım muhtemelen mahvolacak ama sınır ekonomisi ne halde?"

Imperial Vadisi, NAFTA'nın iki büyük transfer koridorunun arasında kalıyor; Meksika'daki siyam ikizi olan Mexicali Vadisi hızla sanayileşiyor ve çeşitleniyor.

El Centro'nun nüfusu kırk iki bin kadar; Mexicali'ninkiyse bir milyondan fazla. Sınırın öte yanındaki ormanların tepesinde canlı serbest ticaret bölgeleri yer alıyor: Sanyo, Kenworth, Allied Signal, Goldstar, Nestle vd. Ayrıca çok iddialı yeni bir sanayi bölgesi, "Silikon Sınır", yarı iletken imalatını yeniden Kuzey Amerika'ya getirebilmek için Asya'da hammadde avcılığına çıkmış durumda.

Peki, Mexicali'nin dinamizmi illa ki Imperial Vadisi'ni de canlandırır mı?

Açıkcası, Denny's'deki hiç kimse serbest ticaret sayesinde ülkeye kazandırılmış bir tane bile imalat tesisi anımsamıyor (belli ki, bir tane bile yok). Öte yandan, 11 Eylül'ün sınır-daki yaşam üzerinde yarattığı ekonomik ve kişisel etkilere dair korkunç bir hikâyesi olmayan kimse yok.

Sınır Melekleri isimli –Mexicali’den sınır dışı edilen göçmenlere barınak sağlayan– bir yardım kuruluşunda gönüllü olan Anita, Kaliforniya’ya kuzey yolundan girebilmek için yaşanan iki saatlik kefaretimsi beklemenin yarattığı yorgunluktan söz ediyor. Rötaların, bir zamanlar Imperial Vadisi’ndeki alışveriş merkezlerini, marketleri ve dükkânları yaşatan sınır ticaretini mahvettiğine işaret ediyor. (Aslına bakılırsa Kaliforniya Ulaşım Departmanı’nın 2007 yılında yaptığı bir çalışmaya göre, Kapı Bekçisi Operasyonu’nun bu türden rötalarla Imperial County’de binlerce işe ve vergi bağlamında on milyonlarca dolara mal olduğunu keşfetmiştim.)

Başka bir deyişle, NAFTA’nın sözde faydaları Vadi’ye hiç uğramadı. Yoksa, kıtanın en yoğun ticaret koridorlarından birine iki adımlık uzaklıktaki bir yer nasıl olup da ülkenin en yüksek işsizlik oranına sahip olabiliyor? Dahası, Meksika devletinin ve federal hükümetlerin Mexicali’nin büyümesini korumak için yaptığı zahmetli müdahaleler, Imperial Vadisi’ndeki işsizlik krizinin habis etkileri karşısında Sacramento ve Washington’un yaptığı müdahalelerle taban tabana zıt.

Örgütlenmek İçin Harekete Geçin

El Centro’ya Wall Street protestolarının küçük bir tohumunu bulabileceğimi düşünerek gelmiştim: Imperial County’nin düşmanca ikliminde büyümesi pek de mümkün olmayan küçük bir taklitçi eylemcik.

Aksine, karşılaştığım şey, uzun yılların birikimi (yerel aktivist gelenek), yerel bir sera (toplanmak ve etkileşime girmek için fiziksel bir mekân) ve –aynı derecede önemli

olan- bolca güneş ışığı (sosyal medya aracılığıyla diyalog) sayesinde çölde açan bir çiçektir.

(El Centro'yu İşgal Et hareketinden daha fazla kişiyle söyleşi yapamadığım ve olayları yorumlarkenki hatalarımdan için özür dilerim.)

Öncelikle hareketin bir geçmişi olması önemli:

Yaşlı aktivistlerden kimileri –mesela Anita ve Susan– 2003 yılındaki savaş karşıtı hareketi görmüş insanlar. Imperial Vadisi Barış Koalisyonu, katılımcı sayısı çok fazla olmasa da, önemli eylemlerin gerçekleşmesi, enformel toplantıların ve film gösterimleri yapılması için bir zemin görevi görmüştü. Ayrıca, (şimdi yirmi dört yaşında olan) Camden Aguilera gibi meraklı gençlerin muhalif saflara ilk adımlarını atmaları için politik bir kreş görevini üstlenmişti.

Eski bir donanma komandosunun başına geçtiği gizemli bir San Diego şirketi olan Wind Zero'nun Ocotillo köyünün yakınlıklarına büyük bir askeri eğitim tesisi inşa etmek üzere Imperial County yöneticilerinden izin almasıyla barış ağı son günlerde yeniden canlandı. Planları Blackwater'ın⁵ birkaç yıl önce San Diego'nun doğusundaki Potrero'ya Goldfinger⁶ tarzı bir üs kurmaya kalkışması örneğinin tıpatıp aynısıydı. Blackwater (şimdi Xe⁷) sonunda San Diego'nun muhafazakâr taşrasından gelenlerin ve barış aktivistlerinin eşsiz koalisyonu tarafından bozguna uğratıldı; şimdi de El Centro'yu İşgal Et hareketi "Halk Wind Zero'ya Karşı" adı altında benzer bir ittifak inşa ediyor.

⁵ Amerika'nın en büyük "savaş şirketlerinden" biri. –ç.n.

⁶ Bond filmlerinden birindeki kötü karakter. –ç.n.

⁷ Şirket kötü ününden kurtulmak için adını değiştirdi. –ç.n.

İkincisi, hareketin bir yeri olması önemli:

Günümüzde dünyanın dört bir yanındaki protestolar, fiziksel ve kamusal mekânları isyanın merkezi olarak yeniden inşa etti. Camden ve Anita, vadi örneğinde El Centro Dinsel Bilimler Merkezi'nin anahtar rolüne vurgu yapmıştı. Burası oyuncuların, müzisyenlerin ve şairlerin performans sergilemesi; barış ve çevresel adalet meselelerindeki toplantıları teşvik eden meditasyon odaklı ruhani bir merkez. Camden, merkezin yaratıcı karşı kültürlerin ve Vadi için alternatif düşüncelerin ortaya çıkmasına olanak sağladığını söylüyor.

Her şeye rağmen Coachella Vadisi'ndeki aktivistler (Salton Denizi'nin kuzey kısmındakiler) Palm Desert Civic Center Park'ı işgal etmeye kalkıştı. Altı kişi tutuklandı. Imperial Vadisi hareketi ise daha fazlasını başarabilmek için şimdilik gücünü muhafaza ediyor. Anita'nın etkili şekilde söylediği gibi, "Örgütlenmek için harekete geçmek zorundayız."

El Centro nümayişlerini başlatanlar, "biz %99'uz" hareketinin etkileyici gündemini Vadi'ye getirmişler: Göçmen hakları (Anita), Wind Zero karşıtlığı (Susan), feminizm (Camden) ve gazi hakları (John Hernandez)

El Centro'yu İşgal Et hareketi, hem Wind Zero karşıtı güçlere odaklanmak hem de -Kaliforniya'yı ikiye ayıran çelik duvarın iki yanında- yeni dayanışma ağları örmek için bir çerçeve sunuyor.

Camden'a göre "Imperial Vadisi sınırda olduğu için yalnızca yerel ya da ulusal değil, aynı zamanda küresel aktivizm için de fırsatlar" sunuyor. Anita, bilhassa Mexicali'deki benzer

gruplarla bağlantı kurabileceklerini ve böylelikle “Sınırı İşgal Et” tarzı bir hareket inşa edebilmeyi ümit ediyor.

Sonuçta İşgal Et hareketinin sanal boyutu arada mesafe olmasına rağmen katılıma imkân sağlıyor. Örneğin, Facebook sayesinde –aralarında UC Santa Cruz mezunu olan Jessica Yocupicio da dahil olmak üzere– Vadi koleji diyaforası, protestonun düzenlenmesinden önemli bir rol oynadı.

Susan’a göre “genç bir adam, Sky Ainsworth, süreci internetten yaptığı bir çağrıyla başlatmıştı. Birkaç kişi bu çağrıya yanıt verince Jessica, Wind Zero karşıtı organizasyonun parçası olduğunu bildiği Anita’yla görüştü; daha sonra diyalog başlatmak için Camden ve John Hernandez ile beraberleşti. Diğer genç insanlar da blogları okuyup hareketin bir parçası oldu.”

Sonuçta El Centro’yu İşgal et hareketi eski usul, Jimmy Hinngs tarzı bir hareket olarak başlamış. Susan durumu şöyle açıklıyor: “Yürüyüşün genç organizatörlerini buraya getirebilmek için büyük bir çaba sarf ettim. Hiçbirinin arabası yoktu ve işe ya da okula gidebilmek için toplu taşıma araçlarını kullanıyorlardı. Imperial Vadisi’nde otobüs çok azdır ve arabayla yirmi dakikada alınacak yolu otobüsle gitmeye kalkmak iki üç saatinize mal olur. Bu gençler kendilerini dertli dostlarına ve onların ailelerine yardım etmeye adanmışlardı; bu yüzden zorlukların üstesinden gelirken yaptıkları şeyler inanılmazdı.”

ON EMİR

(ve FDR'den bir hediye)

Geçenlerde Kanadalı bir arkadaşım, İşgal Et hareketinin altmışlardaki protestolardan önemli bir ders çıkarıp çıkarmadığını sordu. Ona, moruğun tekinden asla ders almaya çağırma dair ettiğim yeminin kırk beş yıldan geriye kalan en net anılarımdan biri olduğunu söyledim. Ne var ki ısrar etmeye devam etti ve sorduğu soru sonunda merakımı cezbetti. Gerçekten, hayat boyu sürdürdüğüm beceriksizce ve acemice aktivizmden ne öğrenmiştim ki?

Hassas bir *stencil* kalıbı elde kalıp dağılmadan önce ondan binlerce el ilanı kopyası çıkarmada uzman olduğum su götürmez bir gerçek. (Çocuklarıma, sivil haklar hareketinin ve savaş karşıtı hareketlerin güçlenmesinde payı olan bu korkunç aletlerden birini görmeleri için bir gün onları Smithsonian'a götüreceğime dair söz verdim.)

Ne var ki, aslında benden daha yaşlı ya da daha tecrübeli yoldaşlardan edindiğim ve kişisel bir on emir gibi aklıma kazıdığım öğütlerden söz edeceğim.

Bir, koşulsuz buyruk örgütlenmektir. Başka bir deyişle, diğer insanların kendilerini hazırlamalarını kolaylaştırmaktır. Kolaylaştırmak iyidir; ama örgütlemek daha iyi.

İki, liderlik geçici olmalı ve kişinin elinden alınabilmeli. Sivil haklar hareketinde sıklıkla söylendiği gibi, iyi bir örgütçünün görevi, vazgeçilmez olmak değil, kendini dışarıda tutarak örgütleyebilmektir.

Üç, protestocular medyanın dur durak bilmez saptırma –bütünü yalnızca tek bir parçasından, grubu yalnızca tek bir bireyden ibaretmiş gibi gösterme– eğilimini boşa çıkarmalıdır. (“Sivil Haklar Günü” yerine “Martin Luther King Günü”müz olmasının tuhaflığını bir düşünsenize.) Sözcüler düzenli olarak değiştirilmeli ve gerektiğinde vurulmalıdır.

Dört, aynı uyarı hareket ve –örgütlü bir blok olarak harekete katılan– bireyler arasındaki ilişki için de geçerlidir. Devrimci solun organik bir tarzı olmasının elzem olduğuna inansam da, gruplar ancak mücadelenin inşa edilmesine öncelik verirlerse ve öteki katılımcıların ayrı olarak gizli bir gündemleri olmadığı sürece özgünlük iddia edebilirler.

Beş, 1960’larda zor yoldan öğrendiğimiz üzere, uzlaşmaya dayanan demokrasi ile katılımcı demokrasi aynı şey değildir. Dayanışma grupları ve komünler için uzlaşıya dayanan karar alma süreçleri takdire şayan olabilir; ancak büyük ya da uzun erimli protestolar söz konusu olduğunda bir tür temsili demokrasi en geniş kapsamlı ve eşit katılımın sağlanabilmesi için elzemdir. Şeytan –her zaman olduğu gibi– ayrıntıda gizlidir: Herhangi bir delegenin yetkisinin feshedilebilmesini, siyasal azınlıkların haklarının resmileştirilmesini, olumlayıcı temsilin garanti altına alınmasını sağlar.

Bunu söylemek biraz tuhaf kaçacak biliyorum ama aşağıdan gelen öz-yönetime ve uyumlu eyleme inanan iyi anarşistler *Robert's Rules of Order*'da¹ (örgütlü bir tartışma ve karar alma için faydalı bir teknoloji) çok kıymetli şeyler bulabilir.

Altı, "örgütlenme stratejisi" sadece protestoya katılımı arttırmak için bir plan değil, aynı zamanda protestoyu sömürü ve baskıya maruz kalan gruplarla aynı safta yer almayı sağlayan bir kavramdır.

Örneğin, 1960'ların sonunda Siyah özgürleşme hareketinin en parlak stratejik hamlelerinden biri, Detroit'teki otomobil fabrikaları içinde Devrimci Siyahi İşçiler Birliği üzerinden bir mücadele örgütlemesiydi.

Mahalleyi İşgal Et² hareketi de benzeri bir meydan okumayı ve fırsatı barındırıyor bünyesinde. Dahası, plütokratların ön bahçesini işgal eden birlikler, işçi sınıfından göçmen toplulukları içinde yaşanan insan hakları krizine de aynı ölçüde tepki vermeli.

Beş yıl önce göçmen hakları protestoları, ABD tarihinin en kitlesel nümayişleri arasındaydı. Belki de önümüzdeki 1 Mayıs, eşitsizliğe karşı bütün hareketlerin birleştiği bir eylem günü olur.

Yedi, işsizleri ve yoksulları hakikaten kapsayan bir hareket inşa etmek, yemek, barınma ve sağlık gibi temel yaşamsal

¹ Daha çok iş dünyasına hitap eden, bir toplantıyı düzenli şekilde ilerletme yollarını anlatan kült kitap. -ç.n.

² Wall Street'i İşgal Et hareketinin mahallere yayılmasıyla aldığı isim. -ç.n.

ihtiyaçları karşılayabilecek altyapıları gerektirir. Mücadele-
nin nefes alıp vermeye devam edebilmesini sağlamak için
paylaşım kolektifleri kurmalı ve kaynaklarımızı genç savaş-
ıları gözetecek şekilde yeniden blşmeliyiz.

Benzer bir şekilde, 1960'lardaki kitlesel baskılar karşısında
protestonun ayakta durmasında hayati bir rol oynayan ha-
reket-odaklı (mesela Ulusal Avukatlar Derneği gibi) avukat-
lık aygıtını yeniden inşa etmeliyiz.

Sekiz, İşgal Et hareketinin geleceği, Liberty Park'taki (tabii
hareketin sürmesi geleceğinin olmazsa olmaz koşuludur)
insanların sayısından ziyade Dayton, Cheyenne, Omaha ve
El Paso'da sokağa çıkan insanlar tarafından belirlenecektir.
Protestoların coğrafi açıdan yayılması, farklı ten renginden
insanların ve sendikacıların katılımının çeşitlenmesi de-
mektir.

Sosyal medyanın gelişimi, ülkenin ve dünyanın dört bir ya-
nındaki seçkinci olmayan aktivistler arasında yatay bir di-
yalog kurulması için eşi benzeri görülmemiş bir fırsat sundu
şüphesiz. Ne var ki, Ana Caddeleri İşgal Et hareketi halen
geniş kentsel alanlarda ve akademik merkezlerde daha iyi
kaynaklara sahip olan ve medyanın sevimli bulduğu grupla-
ra ihtiyaç duyuyor. Kendini finanse eden ulusal sözcüler ve
icracılar çok kıymetli olacaktır.

Öte yandan, ulusal çaptaki izleyicilere protestonun kal-
binden ve sınırlardan gelen hikyeler anlatmak olmazsa
olmazlar arasındadır. Protestonun hikâyesi, ülkenin dört
bir yanındaki sıradan insanların ne için savaştığının bir res-
mine dönüşmelidir: West Virgiana, Mingo County'deki açık
maden ocağını kapatmak; Laredo'daki hastaneleri yeniden

açmak; Washington, Longview'daki liman işçilerine destek vermek; Tucson'daki faşist polis karakoluna karşı mücadele vermek; Tijuana'daki ölüm mangalarını ya da Saskatoon'daki küresel ısınmayı protesto etmek, vb.

Dokuz, İşgal Et protestolarına –buna New York polis departmanının işgal et hareketini alandan tasfiye etme girişiminden vazgeçmek zorunda bırakan çarpıcı seferberlik de dahil olmak üzere– sendikaların katılımının giderek artması, hem dönüştürücü hem de –isyanın gerçek bir sınıf mücadelesine dönüşebileceği hususunda– umut verici bir şeydir.

Bununla birlikte, sendika liderlerinin büyük çoğunluğunun Demokrat Parti'yle sürdürdükleri felaket evliliğe ve işçiler için yeni bir başlangıç vaadini çarçur eden ilkesiz sendikal savaflara korkunç bir şekilde bağlı olduğunu da aklımızdan çıkarmamalıyız.

On, mücadelede kuşaktan kuşağa aktarılan en basit ama en kalıcı dersler biri, yerel bir tarzla konuşma ihtiyacıdır. Değişimin ahlaki aciliyeti, ancak müşterek bir dilde ifade edilirse görkemli hale gelir.

Aslına bakılırsa en büyük radikal sesler –Tom Paine, Sojourner Truth, Frederick Douglas, Eugene Debs, Upton Sinclair, Martin Luther King, Malcolm X ve Mario Savio– güçlü, aşına oldukları sözcüklerle Amerikalıların dikkatini nasıl çekeceğini iyi bilirdi.

Sinclair'ın 1934'te Kaliforniya'da vali olmak için yürüttüğü ve kazanmayı kıl payı kaçırdığı kampanya olağanüstü bir örnekti. Manifestosu, yani Kaliforniya'da Yoksulluğu Derhal Sonlandıralım, temelde Sosyalist Parti programının Yeni

Ahit'teki mesellere tercüme edilmesinden ibaretti. Milyonlarca kişinin oyunu almayı başarmıştı.

Bugün İşgal Et hareketlerinin daha somut bir siyasal tanıma ihtiyaç duyup duymadığı tartışılırken, sistem karşıtı olma anlamında radikal olmayı sürdürmeli ve bu esnada en geniş çerçevedeki taleplerimizin ne olmasını gerektiği üzerine yeniden kafa yormalıyız.

Belki de kimi genç eylemciler ellerindeki Bakunin, Lenin ya da Slavoj Žižek kitaplarını geçici olarak bir yana bırakıp FDR'nin 1944'teki kampanya broşürünün tozunu almalı: Ekonomik Haklar Beyannamesi.

Bu beyanname, bir sosyal yurttaşlık çağrısı ve iş sahibi olmanın, barınmanın, sağlık ve mutlu bir yaşam sürdürme hakkının devredilemez temel haklar olduğunun bir ilanıydı. (Obama yönetiminin tahayyül edebileceği türden ürkek, imtiyazlı Lütfe-Yahudilerin-Sadece-Yarisını-Öldürün politikasından epey uzaktı.)

FDR'nin dördüncü dönem platformu, CIO'nun³ ve New Deal'in sosyal demokrat kanadının temel taleplerini ileri taşımak için Jefferson'ın dilini kullandı. Bu, Eski Sol'un azami programı (yani bankaların ve büyük şirketler üzerinde demokratik toplumsal bir tasarruf kullanma programı) değildi; ama kesinlikle çoğunluğu elde tutan siyasi bir partinin ya da ABD başkanının savunduğu en ilerici konumdu.

Bugün hiç şüphesiz Ekonomik Haklar Beyannamesi, hem ütopyacı bir düşünce hem de çoğu Amerikalıların varoluş-

³ Amerika'daki eski bir sendika konfederasyonu. -ç.n.

sal şekilde ihtiyaç duyduğu Şeyin basit bir tanımı. Dahası, yeni hareketler, tıpkı eskileri gibi, kısa vadeli politik bir pragmatizmi değil, temel ihtiyaçların karŐılanmasını savunmak mecburiyetindedir.

Bunu yaparken, neden FDR'nin altına imzasını attığı bir hediye kabul etmesinler ki?

SONUÇ: HENÜZ DOĞMAMIŞ OLANIN DEVRİMİSİNİZ

Bu risale, 2011 yılının sonlarına doğru (kesin olmak gerekirse tam Noel öncesindeydi) derlendi; bu yıl, isyanın yeni küresel manzarasını cesaretlendirip moralleri yükseltmesinin yanı sıra 2012 ve sonrasında ortaya çıkan fırtınaların ve giderek karanlıklaşılan ufkun da alametlerini taşıyordu.

2012, avro bölgesinin muhtemel çöküşüne, Çin ekonomisinin “sert düşüşü”ne ve göz önünde bir kurtarma botu ya da göklerden aniden inen Tanrısal bir kurtuluş olmaksızın yaşanan bir dünya depresyonuna gebe. Giderek derinleşen ve eşzamanlı hale gelen ekonomik kriz, muhtemelen pek çok reformun kapasını kapatmakla kalmayıp Wall Street bankerleri, Mısırlı generaller ve Çin’deki danıştay üyelerini gibi pislik dolu seçkinlere direnmeyi de güçleştirecek.

Muhtemelen protestoların hem maliyeti hem de aciliyeti artacak. Sınıf çıkarları ve imtiyazları çatışma sayesinde acımasız bir şekilde belirginleşse de, sekte nefrete ve mezhepçiliğe yönelik tahrikler de histerik bir biçimde katlanacak. (İsrail sosyal adalet hareketinin geçen yaz hızlı bir şekilde ortaya çıkışını ve çöküşünü düşünün.)

Faşist gündemlere sahip olan canavarca yeni-milliyetçilikler (özellikle de kuzey Avrupa'daki mağdur "alacaklılar"), neoliberal sosyal demokratların ve NATO muhafazakârlarının eski, başarısızlığa uğramış partilerini sahadan silmekle tehdit edecek. Kurtuluş teolojileri, yok oluş teolojileriyle çatışacak.

Yeni protesto hareketlerinin tepkisi zayıf, trajik veya kurtarıcı olabilir. İnsanlık tarihinde hiçbir genç nesil -1930 ve 40'lardakilerde bile- böyle amansız sorunlarla yüzleşmek ve geleceğin ağırlığını sırtında böylesine hissetmek zorunda kalmamıştı.

Küresel kapitalizm gelecekte iş yaratma, temel gıda sektörünü ayakta tutma, yeni ve çok daha aşırılaşan iklim sorunları karşısında medeniyeti sürdürme konusunda ne kadar yetersizse, bizim de -düşman ne ölçüde barbarca olursa olsun- eşitsiz ve sürdürülemez toplumlarımızı o denli radikal ve hızlı bir şekilde değiştirmemiz gerekiyor.

Önümüzdeki yıllarda verilecek mücadeleler, bu ütopyacı ancak elzem yeni dünyayı icat etme ihtimalini teste tabi tutacak. Şu anda Wall Street ve Tahrir Meydanı'nı işgal eden insanların hayatları boyunca doğmak üzere bekleyen üç trilyon insan var. Onların öfkeli anneleri olmaya soyunmıyoruz. Üzerinde durduğumuz küçük tepeden, başka fazlaca bir şey görünmüyorsa da, bu açıkça görünüyor.

Dizin

B

Bakunin, Mihail, 58
Bankfein, Lloyd 26
Biden, Joe, 32
Bloomberg, Michael, 12, 23
Boardwalk Empire 18, 19
Boehner, John, 15
Brooks, David, 15
Bryan, William Jennings, 33
Bush, George H. W., 39

C

Cárdenas, Garcia López de, 28
Carpenter, John, 7, 8, 13
Chavez, Cesar, 43
Cheney, Dick, 39, 40
Clinton, Bill, 39
Coughlin, Peder Charles, 31
Crash Club 14

D

Debs, Eugene, 57
Douglas, Frederick, 57

E

Edwards, John, 33

*El pueblo unido jamas sera
vencido* 43

F

Felsen, Henry, 14, 15, 20
Filner, Bob 45
Forrest Gump 44

G

Gaga, Lady, 17

H

Halloween 7
Homeros 14
Hoover, Herbert C., 34
Hot Rod 14, 20

I

Imperial 44
Ives, Joseph Christmas, 28, 29

J

Jefferson, Thomas, 58
Johnson, Lyndon, 40

K

Keynes, John Maynard, 18, 34, 36, 37

King, Martin Luther, 54, 57
Konvoy 25

L

Lenin, Vladimir, 11, 58

M

Marx, Karl, 30
McCain, John, 31, 32, 40
McCall, C. W., 25
McKibben, Bill 26
Mellon, Andrew, 34

N

Naison, Mark, 12
Nixon, Richard, 10, 17, 39

O

Obama, Barack, 5, 11, 17, 31,
32, 33, 34, 36, 38, 39, 40, 58

P

Paine, Tom, 57
Palin, Sarah, 31, 33
Paulson, Henry, 32, 34
Piper, Roddy, 8
Powell, John Wesley, 29

R

Reagan, Ronald, 7, 34
Robert's Rules of Order 55

Roosevelt, Franklin D., 31,
33, 36, 37, 53, 58, 59

Rove, Karl, 40
Rowling, J. K., 14

S

Savaş ve Barış 44
Savio, Mario, 57
Shore, Dinah, 25
Sinclair, Upton, 57
Stegner, Wallace, 29
Street Rod 14

T

The Thing 7
They Live 7
Tolstoy, Lev, 44
Trumka, Richard, 10
Truth, Sojourner, 57

U

W

Wiener, Jon, 10
Wolfowitz, Paul, 39

X

XIV. Louis 23
X, Malcolm, 57

Ž

Žižek, Slavoj, 58

SİYASİ ŞEYLER

GERÇEKÇİ OL, İMKÂNSIZI İSTE MIKE DAVIS

çeviren utku özmakas

Mike Davis'in çeşitli yazılarını bir araya getiren bu seçki, öğrenci olduğunu hiç unutmayan bir öğretmenden esaslı bir muhalefet dersi alma şansı sunuyor. Arabada kornaya basarak, sokağa çıkmadan, sosyal medya profilleri üzerinden gerçekleştirilen sözde protestoların ayartıcılığına kapılmış bir kuşak için zihin açıcı bir metinler geçidi. Sinemadan edebiyata, genç bir eylemcinin polisle ilk kez karşı karşıya kaldığında yaşadığı duygulardan savaş karşıtı hareketlere, Çin'in ekonomik büyümesinden *İşgal Et* hareketinin geleceğine kadar pek çok alanda slalom yapan Davis, muhalefetin ilk dersini mih gibi aklımıza çakıyor: *Gerçekçi Ol, İmkânsızı İste*.

Siyasi Şeyler dizisi, Mike Davis ile açılıyor. Evet, gerçekçiyiz ve imkânsızı istiyoruz.

EDEBİ ŞEYLER

ISBN: 978-6052325179
14 TL 9 786052 325179